

Прибуток або збиток утворюється з виручки від реалізації продукції (послуг) за мінусом матеріальних витрат, відрахувань на амортизацію і соціальне страхування, інших грошових витрат й витрат на оплату праці.

На зміну фінансового результату підприємства впливають показники ефективності, які можна представити в наступному виді:

$$\Phi PP = f(RPP; PPP; CPP; ДП_{відPP}),$$

де ΦPP - зміна фінансового результату підприємства (у порівнянні з рівнем попереднього року);

RPP - зміна рентабельності реалізованої продукції (послуг);

PPP - зміна продуктивності праці;

CPP - зміна собівартості реалізованої продукції;

$ДП_{відPP}$ - зміна доходу підприємства від реалізованої продукції.

Обираючи та приймаючи стратегічну мету та модель виходу підприємства з кризового стану необхідно керуватися тим, що вони повинні забезпечувати ефективність виробництва. Це обумовлено тим, що підвищення ефективності виробництва є основною проблемою функціонування в сучасних умовах господарювання та важелем інтенсивного підвищення ефективності діяльності підприємства.

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Г. Г. СОБОЛЕВА, к. е. н., Д. С. ЛІСКОВСЬКИЙ, магістр
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Основними складовими економічного механізму управління екологічним розвитком підприємства виступають: суб'єкт управління, об'єкт управління, мета, завдання, групи функцій, принципів, методів, інструментів управління. Розглянемо більш детально зазначені елементи.

Суб'єктами управління екологічним розвитком можуть виступати як державні органи влади, так і керівництво підприємства усіх рівнів в залежності від поставлених цілей та завдань екологічного розвитку.

Об'єктом управління виступає екологічний розвиток підприємства як процес розвитку економічних відносин з врахуванням екологічного аспекту в усіх сферах діяльності підприємства.

Основною метою управління екологічним розвитком є досягнення такої організації господарської діяльності, яка б забезпечувала відтворюваність навколишнього природного середовища.

Функції управління екологічним розвитком збігаються із загальними функціями менеджменту та включають [1, с.68]:

- екологічне планування – включає планування фінансових та виробничих процесів з врахуванням екологічного аспекту, планування ресурсного забезпечення діяльності підприємства.
- організація екологічного розвитку – формування та розподіл обов'язків і повноважень структурних підрозділів та служб, що здійснюють управління екологічним розвитком;
- мотивація у сфері екологічного розвитку – формування системи заохочення споживачів та працівників підприємства до досягнення ключових цілей та завдань екологічного розвитку, ресурсозбереження;
- контроль у сфері екологічного розвитку – формування системи параметрів та показників оцінки екологічного розвитку, моніторинг їх досягнення.

Прийняття ефективних управлінських рішень після визначення пріоритетного напрямку має відбуватися із використанням різноманітних інструментів.

Екологічні та економічні інструменти управління підприємствами [2]

Екологічні інструменти	Економічні інструменти
Стандартизація	Штрафні санкції
Сертифікація	Податки
Експертиза	Дотації
Аудит	Субсидії
	Пільги
Результат використання екологічних та економічних інструментів	
Отримання екологічно чистої продукції та збереження довкілля	Стабільність розвитку підприємства

Як свідчать дані таблиці 1. взаємодія екологічних та економічних інструментів у господарській діяльності підприємств є високою, їх

використання для формування управлінських рішень забезпечує ефективне функціонування суб'єктів ринку.

Використання екологічних інструментів є невід'ємною складовою механізмів екологічного управління. На жаль, для більшості промислових підприємств екологічна політика не є основою прийняття управлінських рішень.

Механізми екологічного управління потребують здійснення наступних етапів [3, с.57]:

1. розробка екологічних заходів;
2. впровадження екологічних заходів;
3. контроль за реалізацією екологічних заходів;
4. аналіз результатів;
5. усунення недоліків;
6. удосконалення екологічної політики.

Існуюча екологічна ситуація і тенденції її зміни багато в чому визначаються промисловим виробництвом і господарською діяльністю в цілому. Незважаючи на окремі успіхи і досягнення, загальна картина продовжує погіршуватися, що веде до подальшого розвитку екологічної кризи в світі. Основна причина подібного положення полягає в низькій ефективності використовуваних механізмів екологічного контролю і управління на промисловому виробництві, переважно заснованих на жорстких адміністративних методах і примусі [4, с. 88].

У самому загальному вигляді і екологічне управління та екологічний менеджмент можна визначити як комплексну різнобічну діяльність, спрямовану на реалізацію екологічних цілей, проектів і програм.

Екологічне управління - діяльність державних органів і економічних суб'єктів, головним чином спрямована на дотримання обов'язкових вимог природоохоронного законодавства, а також на розробку і реалізацію відповідних цілей, проектів і програм.

Обґрунтовуючи методи підвищення рівня екологічної безпеки процесів виробництва і споживання, ресурсозбереження і мінімізації екологічних ризиків, екологічний менеджмент дозволяє: для компаній - виявити шанси в області економії витрат, освоєння нових екологічних ринків, підвищення на цій основі конкурентоспроможності; для регіонів і країн - підвищити якість навколишнього природного середовища з урахуванням інтересів теперішніх

та майбутніх поколінь; самій природі - підтримувати біорізноманіття та багатство природних ресурсів.

Література: 1. *Корбушко И.Н.* Экологизация этапов жизненного цикла товаров в системе экологизации промышленного производства // Вісник Сумського державного університету. – 2006. - №1 (85). – С.127-135. 2. *Кашенко О.Л.* Механізми фінансового і правового регулювання у природокористуванні // Фінанси України. – 2001. – №2. – С. 141-146. 3. *Москаленко В.П., Шипунова О.В.* Финансово-экономический механизм промышленного предприятия: научно-методическое издание. / Под научной редакцией д.э.н., профессора В.П. Москаленко – Сумы: Издательство «Довкілля», 2003. – 176 с. 4. *Волков А.А.* Финансовый механизм охраны окружающей среды // Финансы. – 1999. – №3. – с. 18-20.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КАК ИНСТРУМЕНТА УПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ НАДЕЖНОСТЬЮ БИЗНЕС-СТРУКТУР

В. И. ТОРКАТЮК, О. М. КСЫФИЛИНОВА, А. Ю. КУЧМА,
С. В. МОЗГОВОЙ, Т. Е. БУТЕНКО

*Харьковский национальный университет городского хозяйства
имени А. Н. Бекетова*

Эффективное управление экономическими результатами деятельности для большинства бизнес-структур является весьма важным и актуальным. Оно должно быть основано на своевременных оценках ситуации, принятии адекватных мер и недопущении опасных отклонений результатов деятельности; обеспечивающих экономически надежное развитие бизнес-структур. Управление эффективностью предпринимательской деятельностью осуществляется с использованием большого количества дискретных экономических, коммерческих, технических и других показателей. Измерение эффективности предпринимательской деятельности является важнейшей проблемой в связи с тем, что несбалансированность и противоречивость критериев ее оценки не позволяет достоверно судить о необходимости изменений в предпринимательской деятельности. Это усложняет возможности их применения для управления и предопределяет целесообразность и необходимость совершенствования многокритериальной системы оценки эффективности предпринимательской деятельности,